

Provinciale Staten

Clustercode SC
Ons kenmerk DOC-00703542
Bijlage(n) 1

Uw kenmerk -
Maastricht 25 februari 2025
Verzonden 28 februari 2025

Onderwerp

Jongeren (participatie) plan 2024 - 2027

Geachte Staten,

Bijgevoegd doen wij u ter sondering in Provinciale Staten van 11 april 2025, het concept Jongeren (participatie) plan 2024-2027 toekomen.

Het sonderen van het concept Jongeren (participatie) plan 2024 - 2027 sluit aan op de toezegging van Gedeputeerde Demollin (T9452) van het beleidskader provincie Midden in de Samenleving van 24 mei 2024, om in het derde kwartaal 2024 de eerste contouren van het Jongeren (participatie) plan sonderend met de Staten te bespreken.

In een technisch-informatieve bijeenkomst van de Commissie Economie en Samenleving van 23 augustus 2024 is van gedachten gewisseld over de eerste conceptlijnen van het plan. In het voorliggend concept zijn de opmerkingen van de Commissie en de moties 3087 (Goossen cs 't Rech um in Limburg te blieve), motie 3047 (Jenneskens, Financiering Op weg naar het Lagerhuis) en motie 3099 (Van der Pol, inzake gedragen en effectieve gebiedsprocessen) verwerkt.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Sonderend stuk – 1 minuut versie

1. Onderwerp concept Jongeren (participatie) plan 2024 - 2027

2. Inleiding/aanleiding incl. beoogd resultaat

In de vergadering van Provinciale Staten van 24 mei 2024 is het beleidskader Provincie Midden in de Samenleving vastgesteld. In dit beleidskader is de nadruk gelegd op het betrekken van jongeren. Gedeputeerde Demollin heeft, als coördinerend portefeuillehouder, tijdens de behandeling van het beleidskader toegezegd (T9452) om 'in het derde kwartaal van 2024 de eerste contouren van het Jongeren(participatie)plan sonderend met de Staten te bespreken en daarbij ook actief jongeren zelf te betrekken in de totstandkoming van het plan'.

Bij het totstandkomen van het plan zijn gesprekken gevoerd met jongeren in het voortgezet- en praktijkonderwijs, scholenkoepels, HBO en MBO-colleges van bestuur. Daarnaast is gebruik gemaakt van de resultaten van de uitkomsten en gesprekken met jongeren in het kader van LONT-Limburg. In de voorbereidingen zijn veel gesprekken gevoerd voor de aanscherping van het plan voor een gedegen sondering in uw Statencommissie. Voorliggend plan is conform afspraak met de agendacommissie van de Griffie toegezonden in het eerste kwartaal 2025.

In het plan is rekening gehouden met de 2e Gewijzigde Motie 3086 Goossen c.s. inzake 't Rèch om in Limburg te kinne blieve. Kern van deze motie is te komen tot een integraal jongerenparticipatieplan, waarbij een directe dialoog met jongeren wordt gevoerd. De motie roept tevens op om vanuit de gedachte van brede welvaart, in het jongerenparticipatieplan aan te geven op welke wijze er vanuit elke portefeuille van het college invulling wordt gegeven aan jongerenparticipatie.

Provinciale Staten worden gevraagd om kennis te nemen van het concept Jongeren (participatie) plan 2024-2027. Wij leggen dit ter verdere verrijking en aanscherping aan u voor.

Voorliggende sondering vindt plaats op verzoek van Provinciale Staten (toezegging 9452). Na behandeling door uw Commissie op 11 april 2025 wordt het plan door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

3. Bevoegdheid

De opstelling van het concept Jongeren (participatie) plan vloeit voort uit het door Provinciale Staten op 24 mei 2024 vastgestelde beleidskader Provincie Midden in de Samenleving. Het jongeren (participatie) plan is een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten.

Sondering vindt plaats op verzoek van Provinciale Staten (toezegging 9452). In de technisch-informerende sessie van de Commissie ESA zijn de hoofdlijnen van een concept op 23 augustus 2024 besproken. De uitwerking van de contouren c.q. kaderlijnen van het concept jongeren (participatie) plan worden conform toezegging 9452 aan de commissie ESA voorgelegd.

Na behandeling door uw Commissie, voorzien op 22 november 2024, zal het eventueel bijgestelde plan door Gedeputeerde Staten worden vastgesteld.

4. Verzoek aan de Statencommissie de navolgende vragen te beantwoorden

Verzocht wordt om de volgende aandachtspunten van het concept Jongeren (participatie) plan te bespreken.

- a. Is de versterking van de positie van jongeren voldoende in het plan meegenomen?
- b. Zijn de voorgestelde actielijnen voldoende helder geformuleerd en uitgewerkt?
- c. Heeft u aanvullingen binnen de actielijnen die nog meegenomen moeten worden?

5. Risico's/ toets duurzaamheidparagraaf

De Provincie wil een responsieve overheid zijn. Dat wil zeggen dat betrekken, verbinden en versterken van Jongeren een verantwoordelijkheid is die de Provincie (Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten) naar zich toe moet trekken. Dat doen we samen met scholen, verenigingen, maatschappelijke organisaties. Willen we Jongeren een stem geven, nu en in de toekomst, dan vraagt dit geduld en een gerichte benadering richting Jongeren.

Sonderend stuk

1. Onderwerp: Jongeren(participatie)plan 2024 - 2027

2. Inleiding/aanleiding incl. beoogd resultaat

In de vergadering van Provinciale Staten van 24 mei 2024 is het beleidskader Provincie Midden in de Samenleving vastgesteld. In dit beleidskader is de nadruk gelegd op het betrekken van jongeren. Gedeputeerde Demollin heeft, als coördinerend portefeuillehouder, tijdens de behandeling van het beleidskader toegezegd (T9452) om 'in het derde kwartaal van 2024 de eerste contouren van het Jongeren(participatie)plan sonderend met de Staten te bespreken en daarbij ook actief jongeren zelf te betrekken in de totstandkoming van het plan'.

Bij het totstandkomen van het plan zijn gesprekken gevoerd met jongeren in het voortgezet- en praktijkonderwijs, scholenkoepels, HBO en MBO-colleges van bestuur. Daarnaast is gebruik gemaakt van de resultaten van de uitkomsten en gesprekken met jongeren in het kader van LONT-Limburg. In de voorbereidingen zijn veel gesprekken gevoerd voor de aanscherping van het plan voor een gedegen sondering in uw Statencommissie. Voorliggend plan is conform afspraak met de agendacommissie van de Griffie toegezonden in het eerste kwartaal 2025.

In het plan is rekening gehouden met de 2e Gewijzigde Motie 3086 Goossen c.s. inzake 't Rèch om in Limburg te kinne blieve. Kern van deze motie is te komen tot een integraal jongerenparticipatieplan, waarbij een directe dialoog met jongeren wordt gevoerd. De motie roept tevens op om vanuit de gedachte van brede welvaart, in het jongerenparticipatieplan aan te geven op welke wijze er vanuit elke portefeuille van het college invulling wordt gegeven aan jongerenparticipatie.

Provinciale Staten worden gevraagd om kennis te nemen van het concept Jongeren (participatie) plan 2024-2027. Wij leggen dit ter verdere verrijking en aanscherping aan u voor.

Voorliggende sondering vindt plaats op verzoek van Provinciale Staten (toezegging 9452). Na behandeling door uw Commissie op 11 april 2025 wordt het plan door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

3. Bevoegdheid

Sondering vindt plaats op verzoek van Provinciale Staten (toezegging 9452). Na behandeling door uw Commissie, voorzien op 22 november 2024, zal het eventueel bijgestelde plan door Gedeputeerde Staten worden vastgesteld.

4. Verzoek aan de Statencommissie de navolgende vragen te beantwoorden

- a. Is de versterking van de positie van jongeren voldoende in het plan meegenomen?
- b. Zijn de voorgestelde actielijnen voldoende helder geformuleerd en uitgewerkt?
- c. Heeft u aanvullingen binnen de actielijnen die nog meegenomen moeten worden?

5. Risico's

De Provincie wil een responsieve overheid zijn. Dat wil zeggen dat betrekken, verbinden en versterken van Jongeren een verantwoordelijkheid is die de Provincie (Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten) naar zich toe moet trekken. Dat willen we samendoen met scholen, verenigingen, maatschappelijke organisaties. Willen we Jongeren een stem geven, nu en in de toekomst, dan vraagt dit geduld en een gerichte benadering richting Jongeren.

6. Toelichting/ kernargumenten/ onderbouwing

Kernargument 1. 'Praat niet over ons, maar met ons' is de oproep van jongeren aan alle bestuurders van Nederland in het Manifest #MijnStemTelt!. Dat is niet alleen belangrijk om het perspectief van jongeren te betrekken in beleidsvorming en besluitvorming. Het is ook een fundamenteel recht van jongeren, om mee te praten over onderwerpen die hun leven en toekomst aangaatⁱⁱ. Door in het concept Jongeren (participatie) plan vast te leggen dat de mening van Jongeren ertoe doet willen we bouwen aan het vertrouwen wat jongeren nodig hebben om zich betrokken te voelen. Dat naar hun wordt geluisterd, hun standpunt meetelt, dat ze ertoe doen en mee doen.

Kernargument 2. Jongeren in dialoog- en debatten ondersteunen is niet het enige doel waar we ons op richten. Dit concept Jongeren (participatie) plan gaat verder. We willen oog hebben voor de initiatieven van jongeren zelf en werken aan nieuwe vormen om jongeren een stem te geven. Juist in Limburg met een grote demografische uitdaging, is de stem van jongeren extra belangrijk. Immers jongeren in Limburg zorgen voor de leefbaarheid en vitaliteit van steden en dorpen. Als we ons verdiepen in de leeftijdsgroepen jongeren, leren we dat het bereiken van jongeren een opgave apart is. Door middel van vier kaderlijnen wordt het ondersteunen van Jongeren explicieter gemaakt. We willen ook oog blijven houden voor nieuwe ontwikkelingen.

Kernargument 3. In dit concept Jongeren (participatie) plan willen we jongeren betrekken en met elkaar verbinden en hun inbreng versterken. Rekening houdend met de tijdgeest en ontwikkelingen waarin hun generatie opgroeit. Betrekken bij onze besluiten als die van invloed zijn op hun leven. We willen hun kansen bieden om zelf te komen met initiatieven en daarmee aan de slag laten gaan. We willen jongeren met elkaar verbinden door ontmoeten en dialoog. Hun blik op hun behoeften, belangen en rechten ruimte geven. Door een kader gericht op de toekomst kunnen we bouwen aan de stem van jongeren en deze versterken in de toekomst.

7. Afweging van alternatieven en motivering gemaakte keuze/ toets duurzaamheidparagraaf

Alternatief 1. Alternatief is niets doen. Dit leidt tot een proces waarin moties over het betrekken, verbinden en versterken van Jongeren in moties en toezeggingen zal blijven aanhouden. Aan de hand van dit plan kunnen actielijnen worden uitgezet en kunnen met behulp van mededelingen portefeuillehouder de Provinciale Staten geïnformeerd blijven worden.

Alternatief 2. De lijn van de Nota Participatie onder de Omgevingswet aanhouden als aanknopingspunt. Dit leidt tot een beperking van de aandacht die nodig is voor het betrekken, verbinden en versterken van jongeren. Daarnaast zal het dan alleen gericht zijn op omgevingsvraagstukken. Nu is een bredere oriëntatie aan de orde.

8. Relatie met Programmabegroting – financiële aspecten

Alle betrokken beleidskaders, met name beleidskader Cultuur en Erfgoed voor iedereen en beleidskader Provincie Midden in de Samenleving.

Meerjarig is al vastgelegd:

Project	subprojecten
1. Dialoog- en debat	Lagerhuis, Euriade, NJR, MEP
4. Pro Demos	Projecten met scholen, Netwerkvorming met scholen en democratie
6. Vrijheidseducatie	Euregionale vrijheidsdebatten en bezoeken van scholen aan begraafplaatsen
7. Euregionale initiatieven	Grenslanddialoog bijeenkomsten Duitsland-Nederland Duitsland-België- Nederland (2024-2028)
8. Lont-Limburg.	Samenwerkende maatschappelijke Jongerenorganisaties

Wat moet nog worden uitgewerkt?

Het jongeren(participatie)plan voorziet in een overzicht (bijlage 2) van alle activiteiten waar jongeren bij betrokken en bereikt zouden kunnen worden. De projecten worden ondersteund uit de aangegeven budgetten. De nieuwe pilots die we doorzetten en opstarten worden gedekt door het reeds beschikbare budget van de beleidskaders Provincie Midden in de Samenleving' en 'Cultuur en Erfgoed voor Iedereen'.

Project	subprojecten
5. Kinderbestuurdersdag	Organisatie, externe facilitering, bussen
9. 'Schaduw' Staten	Organisatie, externe facilitering,
10. Provinciaal G-debat	Dialoogbijeenkomsten
11. Limburgse Jongerendagen	Raadpleegpanel voor Jongeren
11a. Jongerensessies op locatie	Dialoogbijeenkomsten op locatie/scholen/Provincie
11b. Jongeren, weerbare democratie en ondermijning	Organisatie, externe facilitering, bussen
11c. Hackathon	Organisatie, externe facilitering, bussen
11d. Preventie en Gezag	Organisatie, externe facilitering, bussen
12. Elke Jongere telt	Organisatie, externe facilitering, bussen
12b. Jongereninitiatieven	Organisatie, externe facilitering, bussen
13. Jongeren ("coalitie") akkoord	Organisatie, externe facilitering
14 - 17 Participatiesamenwerking	Samenwerking onderzoeken met Speaking Minds Kiesmannen. Oranjefonds, Lectoraten en Practoraten

9. Juridische aspecten – deregulering

Er zijn geen juridische opmerkingen bij de stukken. Het Jongeren(participatie)plan geeft geen uitvoering aan een wettelijke verplichting of een wettelijke bevoegdheid, maar geeft richting aan een politiek initiatief om jongeren meer responsief tegemoet te treden.

10. Verbindingslijnen en andere visies

- Er zijn verbindingslijnen met de Nota Participatie onder de Omgevingswet. Deze is enkel gericht op omgevingsvraagstukken (Statenbesluit G-24-001, PS 5 april 2024¹).
- Er is een verbinding met de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Deze wet beoogt de betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid van decentrale overheden te versterken. In de uitwerking van een Participatieverordening Provincie Limburg, als instrument van deze wet, kan het betrekken van Jongeren verwerkt worden.
- Verder is er een verbindingslijn naar de Strategische Jongerenvisie van de Europese Commissie. Aansluiting op deze visie kan mogelijkheden bieden voor Europese funding.
- Het concept Jongerenplan sluit aan op alle 8 de provinciale beleidskaders die door PS zijn vastgesteld.

11. Verdere planning, procedure en uitvoering

Na sondering van dit concept Jongeren (participatie) plan zal het plan door Gedeputeerde Staten worden vastgesteld.

12. Periodieke informatie/sturingsinformatie

- ☐ **Via Jaarstukken en Begroting**
- ☐ Paragraaf Projecten
- ☐ Paragraaf Financieringen
- ☐ Paragraaf Verbonden Partijen
- ☐ Paragraaf Bedrijfsvoering
- ☐ Programmaverantwoording
- ☐ **Voortgangsrapportages Regeling grote Projecten**

13. Evaluatie

De Provincie wil kwalitatief waardevolle inzichten opleveren over wat jonge mensen van waarde vinden. De Provincie kan lessen trekken uit de aard van initiatieven, verschillen tussen gemeenten en regio's en de participatiegraad. Om dit goed te kunnen doen wordt met datateams samengewerkt. De teams zorgen ervoor dat gegevens op eenzelfde manier worden ingewonnen. Het programma "databedreven provincie Limburg en het kennisteam brede welvaart" zorgt voor de uniformiteit tussen de datateams. Om dit goed te kunnen doen zullen de eerdergenoemde initiatieven, die door de hele organisatie spelen, aangestuurd moeten worden. Gezorgd moet worden dat met de datateams de uitkomsten van beleidsresultaten, bijeenkomsten en subsidiebeschikkingen op een dusdanige manier worden vormgegeven dat er bruikbare data kunnen worden gegenereerd.

---

¹ <https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/ccbe1a6f-0095-4d02-9937-7a472792aed2?documentId=ff6a3f22-ce50-4431-a2fa-459392f0b99c>

14. Communicatie

Participatie en communicatie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een doordachte communicatiestrategie en communicatieaanpak dragen bij aan succesvolle participatie. Binnen de communicatie onderscheiden we twee lijnen. Communicatie richting de jongeren over de projecten van het jongeren (participatie) plan, en communicatie over het jongeren (participatie) plan zowel intern als extern.

De projecten die onderdeel uitmaken van dit jongeren (participatie) plan zijn een communicatiemiddel op zich. Het projectplan maakt namelijk voor iedereen binnen en buiten de organisatie duidelijk hoe het participatieproces verloopt en op welke wijze er iets gebeurt met de inbreng van de deelnemers. Communicatie gaat vervolgens over de vraag met welke boodschap en op welke wijze jongeren worden meegenomen in het proces. Wanneer we jongeren betrekken en echt naar ze luisteren en willen begrijpen moeten we dat op manieren doen die jongeren aanspreken. Communicatie is maatwerk. De manier waarop de communicatie wordt vormgegeven verschilt per project, doelstelling en doelgroep. Er is niet één manier van communiceren, er zijn talloze opties en mogelijkheden om jongeren te bereiken. Per onderdeel uit het jongeren (participatie) plan moet daarom een aparte communicatieaanpak gemaakt worden.

Centraal staat in iedere communicatie aanpak dat het doel van de communicatie is dat jongeren iets weten over, vinden van of doen met de informatie die zij krijgen. De communicatie moet helder en afgestemd zijn op de leeftijd van de jongeren en de kanalen waarmee we de communicatie verspreiden. Daarbij maken we naast social media gebruik van de directe omgeving van jongeren. Partijen die in direct contact staan met de jongeren stellen we in staat om te communiceren over de projecten die onderdeel zijn van dit plan.

Herkenning en zien dat er geluisterd en begrepen wordt verhoogd de betrokkenheid van mensen. Daarom wordt er niet alleen *binnen* de projecten gecommuniceerd maar ook *over* de projecten. Zowel door de Provincie als door de uitvoerende en betrokken partijen. Passend binnen de contentstrategie van de Provincie Limburg worden projecten waar mogelijk zichtbaar gemaakt. Deze strategie en de doelgroepen zijn leidend voor de vorm en de kanalen waarin de boodschap wordt vervat. Belangrijk is ook dat er communicatie wordt gevoerd over het jongeren (participatie) plan richting de interne organisatie zodat er bewustwording ontstaat bij ambtenaren om waar mogelijk jongeren te betrekken binnen de uitvoering van (bestaand) beleid.

15. Meegezonden bijlagen

- Concept Jongeren (participatie) plan 2024-2027
-

Jongeren- (participatie)plan

Gedreven voor hun toekomst

Inhoud

Inleiding	4
Leeswijzer	6
1. Context	7
2. Welke jongeren?	8
3. Brede welvaartsdenken en jongeren	10
4. Wat hebben we geleerd?	11
5. Wat is de opgave van jongerenparticipatie?	13
6. Activiteiten van het Jongeren(participatie)plan	16
7. Uitvoering en financiën	19
8. Monitoren en evalueren	21
9. Communicatie	22
Eindnoten	23
Bijlagen	24

Inleiding

‘Meepraten, meewerken, meebeslissen en mee mogelijk maken’. Betrokkenheid van jongeren is belangrijk en onmisbaar voor de democratie in Nederland. ‘Praat niet over ons, maar met ons’ is de oproep van jongeren aan alle bestuurders van Nederland in het Manifest #MijnStemTelt¹. Dit is niet alleen belangrijk om het perspectief van jongeren te betrekken in beleidsvorming en besluitvorming, maar ook een fundamenteel recht van jongeren: Meepraten over onderwerpen die hun leven aangaan², nu en in de toekomst van Limburg. Tegelijkertijd is dat niet vanzelfsprekend, niet in Nederland en ook niet in Limburg.

In de afgelopen jaren zijn veel onderzoeken en experimenten gedaan rondom jongerenparticipatie. De Staatscommissie Parlementair Stelsel concludeert in 2018 dat jongeren zich nog te weinig gehoord en te weinig vertegenwoordigd voelen.³ Uit onderzoek naar de wederzijdse relatie tussen bestuurders en jongeren blijkt dat ze ‘elkaar niet zo goed begrijpen’. Jongeren vinden het belangrijk dat bestuurders ook aan hen vragen wat ze belangrijk vinden.⁴ Jongeren willen duidelijkheid en weten waar ze aan toe zijn. In de gesprekken met jongeren in de voorbereiding van deze nota is dat ook naar voren gekomen.

Jongeren in dialoog- en debatten ondersteunen is niet het enige doel waar we ons op richten. Dit Jongeren (participatie) plan gaat verder. We willen oog hebben voor de initiatieven van jongeren zelf en werken aan nieuwe vormen om jongeren een podium te geven. Juist in Limburg met een grote demografische uitdaging, is de stem van jongeren extra belangrijk. Immers jongeren in Limburg dragen bij aan leefbaarheid en vitaliteit van steden en dorpen. Als we ons verdiepen in de leeftijdsgroep jongeren, leren we dat het bereiken en betrekken van jongeren een opgave apart is.

In Nederland hebben verschillende provincies jongerenplannen of -beleid. Dit varieert van onderwijs- en werkgelegenheidsinitiatieven tot sociale voorzieningen en welzijnsprogramma's. Andere Provincies richten hun focus in jongerenplannen op onderwijs, werk, welzijn en jongerenparticipatie. Wij leren daarvan. Limburg richt zich met name op het toewerken naar een natuurlijk proces van blijvende jongerenbetrokkenheid: bouwen aan vertrouwen, verwachtingen, verbinding en vanzelfsprekendheid. We stimuleren en bieden ruimte aan eigen initiatief.

¹ [Het #MijnStemTelt-project | VNG](#)

² [Artikel 12 van het VN-verdrag van de Rechten van het Kind. Het verdrag is door 190 landen ondertekend.](#)
Zie <https://www.kinderrechten.nl/kinderrechten-vw/artikel-12-betrekken-kind/>

³ [officielebekendmakingen.nl](#)

⁴ I&O Research (2021). Wat verwachten jongeren van de democratie? En begrijpen jongeren en bestuurders elkaar?, januari 2021. In opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Online beschikbaar: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/02/12/wat-verwachten-jongeren-van-de-democratie>

Een van de uitgangspunten van de Nota participatie onder de Omgevingswet Provincie Limburg, die recentelijk door Provinciale Staten is vastgesteld⁵, is bouwen aan vertrouwen. We investeren in de toekomst voor Jongeren in onze Provincie door blijvend in gesprek te zijn met jongeren over hun initiatieven, onze plannen en om samen te experimenteren in samen-leven. Met dit plan geeft het College in de volle breedte invulling aan het verdiepen van verbinding van en met jongeren⁶ (zie ook bijlage 'College brede betrokkenheid').

Door de Kinderombudsman is naar aanleiding van het concept van de wet versterking participatie op decentraal niveau, het belang van de stem van jongeren naar voren gebracht⁷: "Kinderen en jongeren onder de 18 jaar hebben geen stemrecht. Ze hebben daardoor in een representatieve democratie geen vanzelfsprekende invloed op beleid, wetgeving of uitvoering ervan. Zij hebben daar wel recht op. En het is ook belangrijk, want vaak gaat beleid op decentraal niveau over besluiten die op dit moment of in de toekomst impact hebben op hun welzijn en leven. Door het gebrek aan stemrecht zijn zij voor de verwezenlijking van hun recht op participatie en de wijze waarop dit voor hen wordt georganiseerd geheel afhankelijk van de verschillende 'aanvullende' participatievormen die de decentrale overheden voor hen mogelijk 'kunnen' maken".

⁵ [Nota Participatie onder de Omgevingswet Provincie Limburg](#)

⁶ [coalitieakkoord_elke_limburger_telt_2023-2027.pdf \(pagina 12-13\)](#)

⁷ [blg-1082110.pdf brief Kinderombudsman, 3 februari 2023](#)

Leeswijzer

Dit plan is zo kernachtig mogelijk gehouden en start met een context vanuit algemene strategische kaders, wetgeving, internationale verdragen in paragraaf één. Het belang van meedoen (participatie) door jongeren en voor wie het plan bedoeld is komt in paragraaf twee aan de orde. Al sinds 2000 heeft de Provincie ervaring opgedaan en lessen geleerd uit een praktijk van dialoog en debatten; dat is meegenomen in het plan. De betekenis van de tijd waarin en plaats waar jongeren opgroeien bepaalt mede het welvaartsdenken bij jongeren (paragraaf drie) en is daarmee sturend voor de inzet. Onderbouwd door uitgebreid literatuuronderzoek en gesprekken met jongeren en deskundigen zijn lessen en ervaringen opgehaald (paragraaf vier). Paragraaf vijf start met de maatschappelijke opgave van jongerenparticipatie in het beleidskader Provincie Midden in de Samenleving. Dit is de kern van Jongeren(participatie)plan, samen met paragraaf 6. Hierin worden de activiteiten benoemd die we al doen en waar we mee doorgaan, de pilots die we afgelopen jaren zijn gestart en gaan voortzetten en de nieuwe pilots waar mee gestart gaat worden. Door te monitoren op de resultaten en hiervan te blijven leren wordt de kwaliteit van activiteiten in het oog gehouden (paragraaf zeven). Het kostenplaatje voor de activiteiten wordt in paragraaf acht voorgelegd: Wat hebben we al geregeld en wat moeten we nog financieel verankeren.

1. Context

In het coalitieakkoord Elke Limburger telt! is de ambitie opgenomen om als Provincie Limburg bij te dragen aan meer verbinding tussen burgers en de overheid. In het beleidskader “Provincie Midden in de Samenleving” is opgenomen dat de Provincie jongeren mee wil laten denken, meepraten, meedoen en mogelijk zelfs mee wil laten beslissen over hetgeen aansluit op hun leef- en beleefwereld en initiatieven. Naar jongeren luisteren en hun vragen proberen te begrijpen helpt de Provincie bij de keuzes die we maken of misschien opnieuw moeten maken. Vele organisaties^{8 9 10 11} hebben zich al gebogen over het actief betrekken bij vraagstukken over jongeren en het waarborgen van hun rechten. De Europese Raad kwam na een dialoog met jongeren tot 11 jongerendoelstellingen door jongeren zelf aangeleverd. De resultaten zijn in een EU-strategie voor Jongeren 2019-2027 gepubliceerd¹² en die hebben als inspiratie voor dit plan gediend.

In dit jongeren (participatie) plan richten we ons als Provincie op jongeren betrekken en met elkaar verbinden. Rekening houdend met de tijdgeest en ontwikkelingen waarin hun generatie opgroeit. Betrekken bij onze besluiten en de voorbereiding daarvan, zeker als die van invloed zijn op hun leven. We willen hun kansen bieden om zelf te komen met initiatieven en hen daarmee aan de slag laten gaan. We willen jongeren met elkaar verbinden door ontmoeting en dialoog. Hun blik op hun behoeften, belangen en rechten ruimte geven.

⁸ [wetten.nl – Regeling – Verdrag inzake de rechten van het kind – BWBV0002508](https://wetten.nl/Regeling-Verdrag%20inzake%20de%20rechten%20van%20het%20kind-BWBV0002508)

⁹ [Final Draft Declaration Lisboa+21_21 June 2019](#)

¹⁰ [Kinderombudsman Margrite Kalverboer | Nationale ombudsman](#)

¹¹ www.nji.nl

¹² [Jeugddoelen – Jeugddoelen](#)

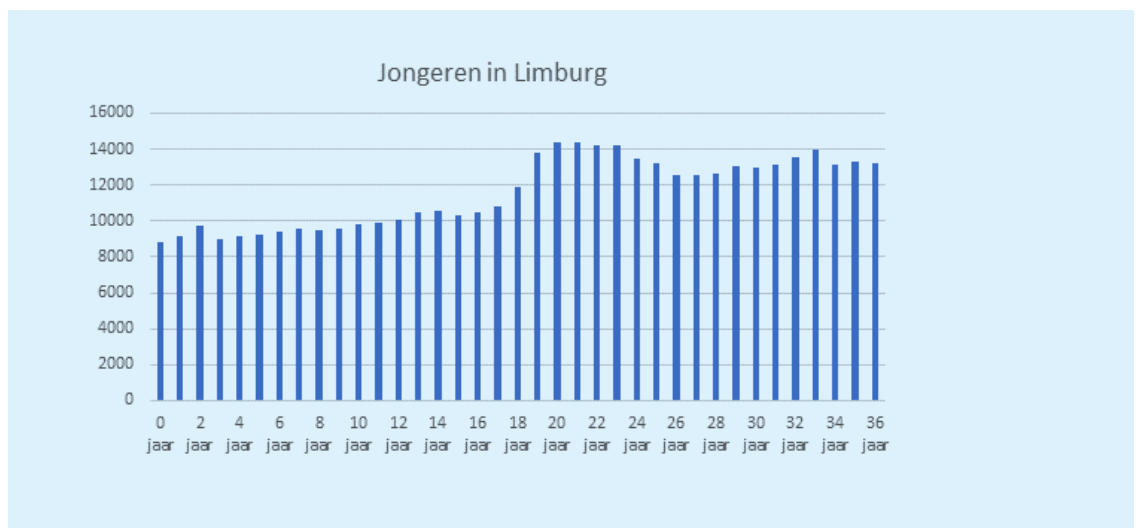
2. Welke jongeren?

Jongeren tussen 0 en 25 jaar verschillen van elkaar verschillen in mentale en fysieke ontwikkeling. Maar de plaats waar hun wieg heeft gestaan en de plaats en omgeving waarin ze opgroeien is van betekenis.

Per januari 2024 heeft Nederland 5.153.130 jongeren in de leeftijd van 0-25 jaar. Hiervan maken 271.965 Limburgse Jongeren in de leeftijd van 0-25 jaar (23%) deel uit. De groep 0-12 jaar bestaat nu uit 112.830 personen. Participatie voor kinderen tussen 0 en 7 richt zich op zelfontwikkeling¹³, structuur aanbrengen en naar elkaar luisteren. Vanaf groep zeven en acht (leeftijd 8-12) wordt meedoen, beslissingen nemen en keuzes maken belangrijker. Vanaf 12/13 jaar telt de leeftijdsgroep tot 18 jaar 62.815 jongeren, gevolgd door de 96.320 jongeren tussen 18/19 tot 25 jaar.

Uit recent onderzoek van RIVM¹² over de mentale gezondheid van jongvolwassenen (16-25 jaar) komt naar voren dat ruim twee op de vijf jongvolwassenen zich vaak gestrest voelt. "Dit komt vooral door stress van studie/school en werk/bijbaan. Daarnaast ervaart ruim de helft van de jongvolwassenen regelmatig prestatiedruk. Ook maken veel jongvolwassenen zich zorgen over maatschappelijke thema's, met name over de woningmarkt en stijgende prijzen. Minder dan de helft van de jongvolwassenen heeft veel vertrouwen in de eigen toekomst, 15% heeft weinig tot geen vertrouwen".

Grafiek 1
Leeftijdsopbouw
populatie 0-36 jaar
in Limburg

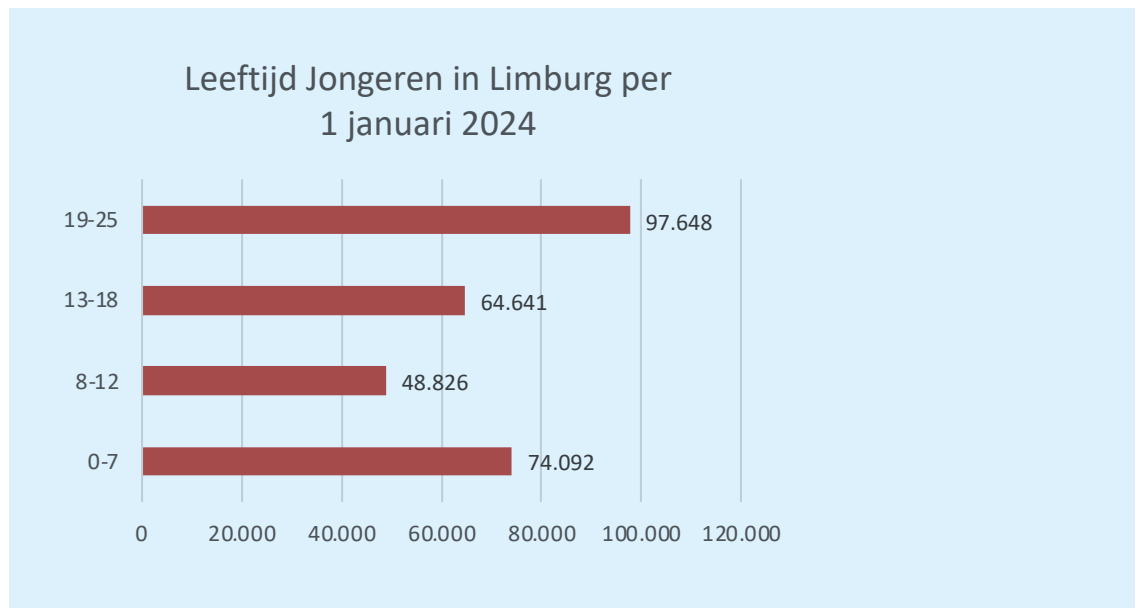

Grafiek 1 brengt de groep van 0-25 jaar in Limburg in beeld. Hierop is de focus van dit plan gelegd. De leeftijdsgroep van 24 – 36 is de leeftijdsgroep die gezien wordt als jongvolwassenen.

¹³ [Blijvende zorgen over mentale gezondheid jongvolwassenen ondanks lichte verbetering | RIVM](#)

In grafiek 2 is de verdeling te zien van jongeren in Limburg in de leeftijd van 0-25 jaar. In dit jongeren (participatie) plan richten we ons op de groep jongeren vanaf 8 jaar – 25 jaar.

Grafiek 2
Leeftijdsopbouw
jongeren in Limburg
tot 25 jaar.

3. Brede welvaartsdenken en jongeren generaties

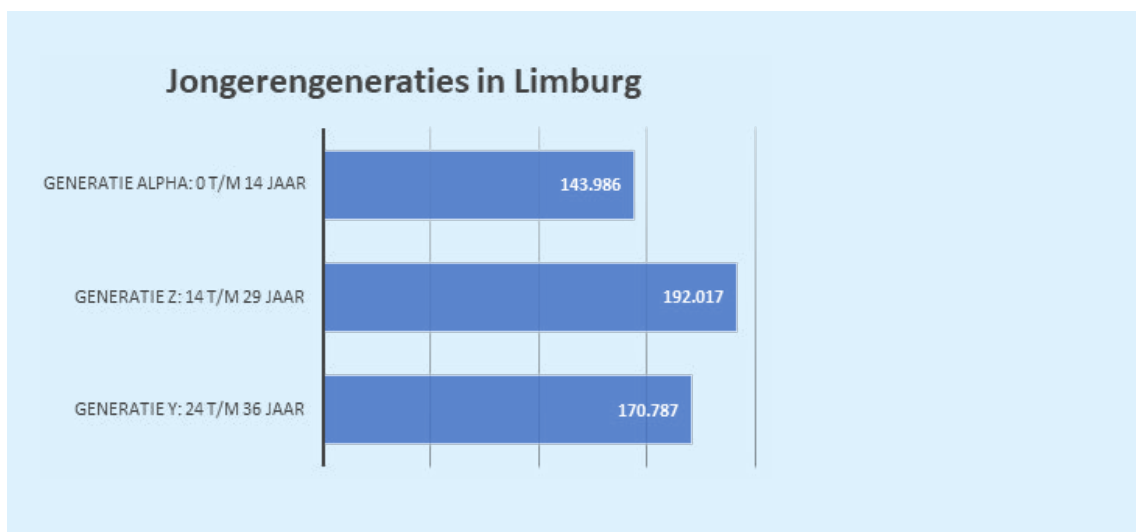
Elke generatie ontwikkelt zich door de tijd waarin ze opgroeit (denk aan verschillen in economische voorspoed, geopolitieke spanningen, invloed van technologie, etc.) en de plaats en de omgeving waar ze opgroeit. Het vormt hun waardenkader in denken en doen. Nieuwe generaties (van ongeveer 10 jaar) kijken anders naar de verdeling van welvaart en wat zij voor de toekomst belangrijk vinden.

Niet alleen de thuissituatie maar ook de buurt en bijvoorbeeld overgang naar school beïnvloedt de ontwikkeling van jongeren. De sociaal-emotionele ontwikkeling wordt in de groei naar jongvolwassenheid nog eens extra beïnvloed door sociale media, de sociale druk van leeftijdgenoten, studiedruk, leefstijlkeuze en bestaanszekerheid. In gesprekken met jongeren over hun welvaartsdenken bepaalt hun waardenkader de informatie die wordt ingebracht.

Het is belangrijk om te weten hoe het maatschappelijk succes (inkomen, status, etc.) tussen verschillende generaties wordt beleefd. Hiervoor zijn alle door Provinciale Staten vastgestelde beleidskaders van belang. Afzonderlijk en in samenhang met elkaar. Het betrekken van jongeren bij de verdere uitwerking en realisatie van de beleidskaders is daarom een belangrijk onderdeel van dit participatieplan.

Jongeren in de leeftijd van 0-25 jaar maken deel uit van meerdere generaties. Het begrijpen van de verschillende leeftijdsgroepen, hun opvattingen, beweegredenen en ontwikkelingen helpt ons om inzicht te krijgen hoe jongeren reageren op maatschappelijke veranderingen. In de verdeling van generaties bij de jongeren onderscheiden we de generatie Y, Z en Alpha. In grafiek 4 zijn deze generaties in absolute cijfers weergegeven. In de grafiek is de huidige leeftijd van Jongeren per generatie vermeld.

Grafiek 4
Jongerengeneraties

4. Wat hebben we geleerd?

In deze paragraaf zijn geleerde lessen uit literatuur en praktijkonderzoeken, studies, gevoerde gesprekken met jongeren (organisaties) en ervaringen van andere provincies bij elkaar gebracht. Uit deze gezamenlijke inzichten komt het volgende naar voren:

Heldere communicatie: Gebruik communicatie via kanalen die jongeren aanspreken zoals sociale media. Wees duidelijk in de boodschap wat je wil en wat niet. Geef directe feedback op hun inbreng.

Praktische initiatieven op lokaal niveau: Jongeren ervaren ongelijkheid in benadering. Er is behoefte aan eenzelfde benadering. Bijvoorbeeld schooldebatten voor iedereen dus ook voor vmbo- en beroepsonderwijsleerlingen in schooldebatten. Biedt jongeren een plek om hun stem te laten horen. Motiveer en activeer jongeren door gebruik te maken van influencers en bekende Nederlanders.

Vroege en actieve betrokkenheid van jongeren: Creativiteit floreert in een omgeving waar jongeren de ruimte krijgen. Leef je in, in hun leefwereld. Probeer hun te begrijpen en betrek hun bij de besluitvorming.

Rol van omgevingsinvloeden: De invloed van de directe omgeving van jongeren, zoals buurt, school, en sociale media, beïnvloedt hun betrokkenheid om te participeren in maatschappelijke processen.

Belang van een veilige en stimulerende omgeving: Zorg voor een veilige en stimulerende omgeving waarin jongeren gewaardeerd worden en actief kunnen bijdragen.

Betrokkenheid en Vertrouwen: Jongeren verlangen naar directe democratie en betrokkenheid. Bouw een vertrouwensband op met jongeren. Luister wat jongeren te vertellen hebben en toon begrip voor hun standpunten en argumenten. Zij willen zich vertegenwoordigd voelen.

Samenwerking met organisaties: Werk samen met jongerenorganisaties, scholen, verenigingen en gemeenten. Kom tot onderlinge versterking van initiatieven die betrokkenheid verbeteren.

Omgevingsinvloeden: Jongeren kampen met complexe problemen en hebben vaak al genoeg aan hun hoofd. Ze willen niet overbelast worden. We moeten oog hebben voor de problematiek waar ze mee worstelen.

Samenvattend benadrukken bovenstaande inzichten niet alleen het belang om jongeren in een vertrouwde omgeving actief te betrekken, maar geven ze ook richting in de uitvoering. Jongeren willen een passende benadering en heldere communicatie. De provincie wil begrijpen en leren hoe jongeren actief betrokken kunnen worden.

De lessen die we geleerd hebben implementeren we in de uitvoering van onze opgave. We zijn ons bewust van de randvoorwaardelijkheid van de geleerde lessen zoals heldere communicatie, een veilige en stimulerende omgeving en het borgen van een goede vertrouwensband met jongeren.

In de gepresenteerde pilots (bijlage 2) staat altijd de stem van jongeren voorop. Daar waar mogelijk zoeken we ze actief op. Op school, buurt of doormiddel van social media geven we hun initiatieven en stem de ruimte. Eigenaarschap van het initiatief ligt altijd bij de jongeren zelf. De Provincie ondersteunt. In samenwerking met organisaties zoeken we in de pilots de juiste verbinding met jongeren. Over de wijze waarop steunen we op de kracht en kennis van jongerenorganisaties.

5. Wat is de opgave van jongerenparticipatie?

De maatschappelijke opgave in het beleidskader Provincie Midden in de Samenleving is “een betrokken, betrouwbare en bekwaam openbaar bestuur in Limburg, dat midden in de samenleving staat en het vertrouwen krijgt van de Limburgers”. Ook in het beleidskader Samenleven en bestaanszekerheid ligt de focus op de jeugd van nu te behouden en eraan bij te dragen dat de volwassenen van straks langer gezond leven en langer en beter participeren in onze samenleving. Vanuit dit vertrekpunt zijn vier, collegebrede thema's benoemd.

- Het in verbinding zijn met de samenleving (1).
- De toerusting van de provinciale organisatie op de grote opgaven (2).
- Betrokken en Betrouwbaar (3).
- In verbinding zijn met gemeenten en regio's (4).

Maatschappelijke opgave, de thema's en de beoogde resultaten worden als volgt weergegeven:

Dit jongeren (participatie) plan is gericht op jongeren betrekken en met elkaar te verbinden, rekening houdend met de tijdgeest en ontwikkelingen waarin hun generatie opgroeit en draagt daarmee bij aan het eerste thema. Naar Jongeren luisteren en begrijpen is een eerste stap om samen met jongeren te komen tot een beter en leefbaar Limburg. Dit vraagt van de provinciale organisatie om toegerust te zijn: behoeften, belangen en rechten van jongeren ruimte geven (thema 2). Voor jongeren betekent een betrouwbare en betrokken overheid in een weerbare democratie dat ze zich ondersteund, gehoord en veilig kunnen voelen. Het is onze opgave om jongeren gelijke kansen te geven om hun toekomst actief vorm te geven. Het is onze taak om rechten en vrijheden van jongeren te beschermen (thema 3). In thema vier verbindt de Provincie de samenwerking met overheden en de partners die de positie van jongeren van stad en platteland kunnen versterken.

Kortom: Door te investeren in jongerenparticipatie als bestuurlijke vernieuwing, vernieuwt de Provincie het versterken van de positie van jongeren en het bestuur. Door de meedenkkracht van jongeren werken we aan kansen voor toekomst van nieuwe generaties en dragen we doelgericht bij aan de maatschappelijke opgaven van het College.

Onze ambitie en ons doel voor jongerenparticipatie voor 2027:

Samen met jongeren een bijdrage leveren aan een beter en leefbaar Limburg en werken aan kansen voor hun toekomst.

Jongeren willen dat naar hun wordt geluisterd, Ze ertoe doen, Hun standpunt meetelt, Ze mee mogen doen

Dit doen we door jongeren:

- een actieve rol geven in het provinciale beleid.
- ruimte te geven aan goede initiatieven en het debat en dialoog te stimuleren
- te ondersteunen bij burgerschapsvorming en inzicht over de betekenis van democratie.

Jongerenparticipatie betekent dat kinderen en jongeren actief (leren) meedoen, meepraten en meebeslissen bij zaken die voor hen belangrijk zijn en op plekken waar zij zelf deel van uitmaken.

(definitie Nederlands Jeugdinstituut).

Opbouw van het Jongeren(participatie)plan

Het plan kent 3 groepen activiteiten: bewezen activiteiten, voortzetten van recente pilots en nieuwe pilots.

Sinds begin jaren 2000 is de Provincie actief als het gaat om Burgerparticipatie. Debat en dialoog, informatieve rondleidingen en het betrekken bij beleidsvorming blijven we doen. In samenwerking met de initiatiefnemers van evenementen worden deze participatievormen voorbereid en uitgevoerd.

Sinds 2022 zijn pilots als ProDemos, de Kinderbestuurdersdag, Euregionale initiatieven met jongeren Vrijheidseducatie, en de samenwerking van Jongerenorganisaties opgepakt. De resultaten zijn positief. Ze brengen jongeren van alle leeftijden bij elkaar en de betrokkenheid is zichtbaar in aantallen gegroeid. Deze inzet continueren we.

In 2025 worden ook nieuwe pilots ontwikkeld gericht op een nog grotere betrokkenheid en bereik van jongeren. In het plan willen we de positie van jongeren laten aansluiten bij de vier thema's van onze maatschappelijke opgave.

Tijdslijn van de activiteiten

In onderstaande tijdsbalk is aangegeven hoe we in de collegeperiode 2023-2027 projecten hebben opgepakt en gaan oppakken. We geven vooraf een winstwaarschuwing. De ambitie is hoog maar het betrekken en bereiken van jongeren vraagt ook tijd over de huidige collegeperiode heen. Jongeren groeien door in hun waardenkader en welvaartsdenken. Dat stopt nooit. De aangroei van jongeren blijft aandacht vragen.

jaren	2000	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Bestaande activiteiten									
Voortzetten pilots									
Nieuwe pilots									

In de collegeperiode 2023 -2027 kunnen we niet alle activiteiten realiseren. Participatie is nooit eindig. Het is een proces van lange adem om zoveel mogelijk jongeren van alle leeftijden te betrekken, te verbinden en de organisatie toe te rusten met de juiste middelen en instrumenten.

6. Activiteiten van het Jongeren(participatie)plan

De activiteiten beslaan een drietal hoofdelementen:

1. Met respect in gesprek: kennismaken, dialoog en debat

De Provincie blijft debat en dialoog (motie 3047¹³) stimuleren: met leeftijdsgenoten (12-18) veilig leren debatteren en het voeren van gesprekken over gespreksthema's. Standpunten en argumenten uitwisselen en begrijpen.

Ook rondleidingen voor jongeren in het hart van de Limburgse Democratie zetten we door.

In de periode 2024-2027 is de focus expliciet gericht op jongeren betrekken bij de uitvoering die we voor ogen hebben in al onze acht beleidskaders (zie bijlage 1). De Provincie staat open om te luisteren naar de jongeren en met hen in gesprek te gaan over ideeën over hun toekomst om in Limburg 'het Rech um te kinne blieve' (motie Goossen cs 3087¹⁴). Hiervoor nemen de afzonderlijke portefeuillehouders verantwoordelijkheid.

¹³ [Gewijzigde Motie 3047 Jenneskens c.s. inzake Financiering Op weg naar het Lagerhuis. Limburg - iBabs Publieksporaal \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/cd836a28-2e63-413e-bd5d-fb3357c2b616)

¹⁴ <https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/cd836a28-2e63-413e-bd5d-fb3357c2b616>

2. Burgerschap – Werken aan Versterken

De betekenis van jongerenparticipatie en in het versterken van hun positie, wordt met bestuurlijke vernieuwing opgepakt door jongeren uit te dagen om met frisse, innovatieve ideeën te komen die inspireren en de gevestigde manieren van werken kunnen veranderen.

Pilots voortzetten

Meer jongeren bereiken en werken aan het versterken van hun positie in de samenleving. Hiervoor zetten we de samenwerking door met ProDemos, maar stimuleren we ook meer scholen om mee te vernieuwen in denken en doen van de overheid. Dit wordt opgepakt in de kinderbestuurdersdag en in euregionale initiatieven met scholen in de grensregio. De betekenis van vrijheid uit blijven dragen doen we door ons blijvend in te zetten voor vrijheidseducatie. De maatschappelijke verbinding en samenwerking met Jongerenorganisaties, jongerenwerkers en hun partners¹² zien we als essentieel onderdeel om naar jonge generaties te luisteren en mee te denken over hun toekomst.

Nieuwe pilots inzetten

In de periode 2025 – 2027 worden nieuwe pilots opgepakt om jongeren te betrekken bij het werk van de Provincie. In het versterken van de positie van Provinciale Staten wordt de werkvorm “SchaduwStaten” (voorlopige werknaam) met statenleden uitgewerkt. In deze werkvorm willen we meer jongeren van met name mbo en praktijkonderwijs bereiken. Dat doen we door in reflectiegesprekken jongeren hun mening te laten geven over geagendeerde provinciale debatthema’s van Provinciale Staten.

Een andere versterkende pilot is het betrekken van jonge volwassenen met een beperking: Het Provinciaal G-debat. Kernthema is “zich vertegenwoordigd voelen”.

Versterking zien we ook door jongeren te betrekken in de organisatie van een Limburgse jongerendag over weerbare democratie en ondermijning. In 2026 willen we onder dit thema een hackathon organiseren in samenwerking met de Brightlands Smart Services Campus, scholen en jongerenorganisaties. In 2025 en 2026 worden op locatie jongeren opgezocht.

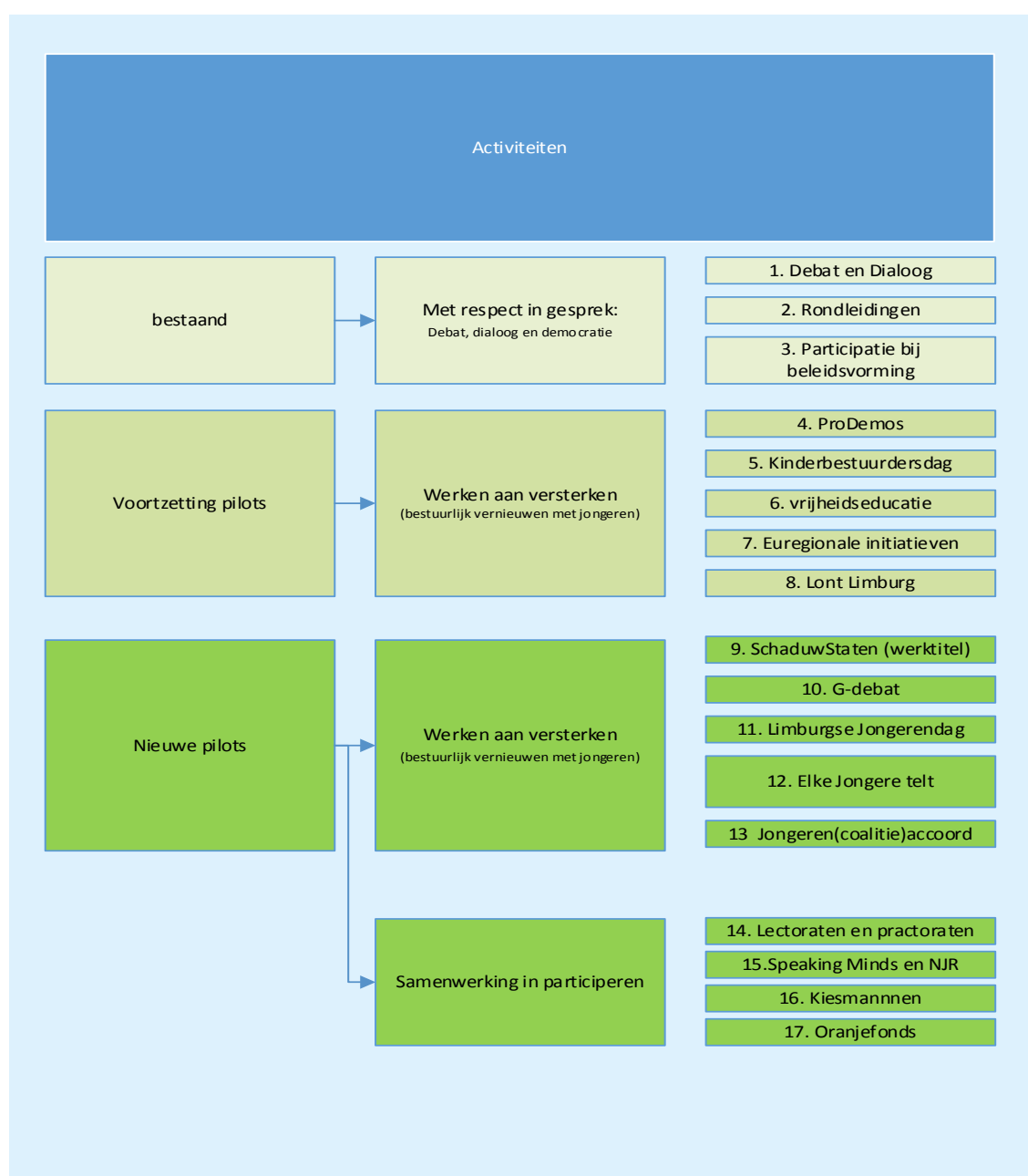
In de pilot “Elke Jongere telt voor de samenleving” willen we jongeren stimuleren om te komen met jongereninitiatieven die bijdragen aan het verbeteren en versterken van hun positie in de samenleving. In samenwerking met de maatschappelijke jongerenorganisaties en scholen gaan we in de aanloop van de verkiezingen voor Provinciale Staten van 2027 werken aan een jongeren(coalitie)akkoord.

3. Samenwerking in participeren

Als laatste nieuwe pilot wordt de verbinding en samenwerking met scholen, partners en ervaringsdeskundigen opgezocht. Op langere termijn wordt in samenwerking met overheden, hbo en mbo-instellingen en het praktijkonderwijs bekeken op welke manieren lectoraten en practoraten van betekenis kunnen zijn in het doorontwikkelen van de Jongerenagenda en ambities van de Provincie. De ervaringen van de Nederlandse Jongerenraad en Oranjefonds worden ingezet om Limburg nog meer Jongerenproof te maken. Bekeken wordt of influencers zoals kiesmannen worden ingezet om de toerusting bij jongeren en inzet van de Provincie te versterken.

Overzicht

De afzonderlijke activiteiten (1 t/m 17) zijn nader toegelicht in de bijlage 2.

7. Uitvoering en financiën

Voor de uitvoering van het jongeren (participatie) plan is in bijlage 2 een concrete uitwerking per project opgenomen. De benodigde budgetten zijn ondergebracht binnen de beleidsbudgetten bij de afzonderlijke kaders. Daarnaast zal voor een aantal activiteiten interne verrekening plaatsvinden voor activiteiten die de provincie binnenshuis organiseert. Voor de uitvoering van de acties voor Jongerenparticipatie in de periode 2024-2027 is in paragraaf 7.1 aangegeven wat meerjarig (2024-2027) is vastgelegd. In paragraaf 7.2. staan de projecten die verder uitgewerkt moeten worden.

7.1 Wat hebben we al meerjarig (2024-2027) vastgelegd?

Project	Subprojecten
1. Dialoog- en debat	Lagerhuis, Euriade, NJR, MEP
4. Pro Demos	Projecten met scholen, Netwerkvorming met scholen en democratie
6. Vrijheidseducatie	Euregionale vrijheidsdebatten en bezoeken van scholen aan begraafplaatsen
7. Euregionale initiatieven	Grenslanddialoog bijeenkomsten Duitsland-Nederland Duitsland-België- Nederland (2024-2028)
8. Lont-Limburg.	Samenwerkende maatschappelijke Jongerenorganisaties

7.2 Wat moet nog worden uitgewerkt?

In de periode 2025–2027 wordt gestart met het verder doorontwikkelen van ideeën en experimenten waarin jongeren centraal staan. Deze worden ingezet vanuit de drie lijnen van paragraaf 6. Met het dicht bij jongeren organiseren van bijeenkomsten en het stimuleren van jongereninitiatieven gaan we jongeren betrekken en verbinden. Hierbij betrekken we gemeenten, scholen, jongerenorganisaties en verenigingen. Voor de kosten communicatie en ondersteuning van evenementen wordt 10% gerekend per project.

Project	Subprojecten
5. Kinderbestuurdersdag	Organisatie, externe facilitering, bussen
9. 'Schaduw' Staten (werktitel)	Organisatie, externe facilitering,
10. Provinciaal G-debat	Dialogobijeenkomsten
11. Limburgse Jongerendagen	Raadpleegpanel voor Jongeren
11a. Jongerensessies op locatie	Dialogobijeenkomsten op locatie/scholen/Provincie
11b. Jongeren, weerbare democratie en ondermijning	Organisatie, externe facilitering, bussen
11c. Hackathon	Organisatie, externe facilitering, bussen
11d. Preventie en Gezag	Organisatie, externe facilitering, bussen
12. Elke Jongere telt	Organisatie, externe facilitering, bussen
12b. Jongereninitiatieven	Organisatie, externe facilitering, bussen
13. Jongeren ("coalitie") akkoord	Organisatie, externe facilitering
14-17 Participatiesamenwerking	Samenwerking onderzoeken met Speaking Minds Kiesmannen. Oranjefonds, Lectoraten en Practoraten

8. Monitoren en evalueren

Uitkomst van de thema's in paragraaf 5 is om jongeren van verschillende leeftijden te betrekken bij beleid en uitvoering daarvan: Jongeren toerusten en betrekken, de weerbaarheid onder jongeren vergroten en de verbinding met jongeren met de overheid tot stand te brengen.

De Provincie wil lessen trekken uit de aard van initiatieven, verschillen tussen gemeenten en regio's en de participatiegraad. Het programma "databedreven provincie Limburg" en het kennisteam brede welvaart zorgen voor de uniformiteit. Afspraken die gemaakt worden met jongeren kunnen niet blijven liggen. Verwachtingen managen is een belangrijk succes- of faalmoment. Voorkomen moet worden dat we wel dingen beloven, maar niet nakomen. Het risico van schijnparticipatie ligt dan op de loer¹⁵.

Aandachtspunten in de communicatie die geborgd moeten worden zijn in ieder geval:

- Was er voldoende gelegenheid om mening, suggesties of bijdragen met elkaar te delen: aantal bijdragen van jongeren in die debatten/gesprekken/ andere bijeenkomsten?
- Waren er achteraf nog vragen die men niet heeft durven of kunnen verwoorden. Is hier achteraf nog mogelijkheid voor mogelijk geweest?
- Was er voor jongeren voldoende vertrouwen in het afwegen van hun inbreng?
- Heeft de Provincie duidelijk gemaakt wat de vraag en het probleem zijn en welke alternatieven besproken moeten worden?
- Is er tijdens het proces voldoende communicatie (verwachtingen) over de voortgang en de manier waarop de resultaten van de participatie werden meegenomen?
- Onderdelen van de verzamelde data gelijk zijn met die van de voortgezette jongeren-debatten en -dialogen.
- Hoeveel deelnemers hebben deelgenomen aan debatten, gesprekken, bijeenkomsten en zijn de ingebrachte zorgpunten voldoende besproken?

Duurzame verankering van kennis, kunde en capaciteit is belangrijk omdat we verwachtingen scheppen bij jonge inwoners. Het is een investering in het bijscholen van medewerkers om te leren werken met nieuwe communicatiemethoden en het blijvend onderhouden van de relatie met jongeren in Limburg en organisaties. Dit betekent dat we de uitkomsten van beleidsresultaten, bijeenkomsten en subsidiebeschikkingen vastleggen.

¹⁵ [Wat is schijnparticipatie? - NJR](#)

9. Communicatie

Participatie en communicatie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een doordachte communicatiestrategie en communicatieaanpak dragen bij aan succesvolle participatie. Binnen de communicatie onderscheiden we twee lijnen. Communicatie richting de jongeren over de projecten van het jongeren (participatie) plan, en communicatie over het jongeren (participatie) plan zowel intern als extern.

De projecten die onderdeel uitmaken van dit jongeren (participatie) plan zijn een communicatiemiddel op zich. Het projectplan maakt namelijk voor iedereen binnen en buiten de organisatie duidelijk hoe het participatieproces verloopt en op welke wijze er iets gebeurt met de inbreng van de deelnemers.

Communicatie gaat vervolgens over de vraag met welke boodschap en op welke wijze jongeren worden meegenomen in het proces. Wanneer we jongeren betrekken en echt naar ze luisteren en willen begrijpen moeten we dat op manieren doen die jongeren aanspreken. Communicatie is maatwerk. De manier waarop de communicatie wordt vormgegeven verschilt per project, doelstelling en doelgroep. Er is niet één manier van communiceren, er zijn talloze opties en mogelijkheden om jongeren te bereiken. Per onderdeel uit het jongeren (participatie) plan moet daarom een aparte communicatieaanpak gemaakt worden.

Centraal staat in iedere communicatie aanpak dat het doel van de communicatie is dat jongeren iets weten over, vinden van of doen met de informatie die zij krijgen. De communicatie moet helder en afgestemd zijn op de leeftijd van de jongeren en de kanalen waarmee we de communicatie verspreiden. Daarbij maken we naast social media gebruik van de directe omgeving van jongeren. Partijen die in direct contact staan met de jongeren stellen we in staat om te communiceren over de projecten die onderdeel zijn van dit plan.

Herkenning en zien dat er geluisterd en begrepen wordt verhoogd de betrokkenheid van mensen. Daarom wordt er niet alleen binnen de projecten gecommuniceerd maar ook over de projecten. Zowel door de Provincie als door de uitvoerende en betrokken partijen. Passend binnen de content strategie van de Provincie Limburg worden projecten waar mogelijk zichtbaar gemaakt. Deze strategie en de doelgroepen zijn leidend voor de vorm en de kanalen waarin de boodschap wordt vervaardigd. Belangrijk is ook dat er communicatie wordt gevoerd over het jongeren (participatie) plan richting de interne organisatie zodat er bewustwording ontstaat bij ambtenaren om waar mogelijk jongeren te betrekken binnen de uitvoering van (bestaand) beleid.

Eindnoten

Bijlage 2 – Jongeren en beleidskaders Provincie Limburg

1. Beleidskader ‘Samen Leven en Bestaanszekerheid’

Voor Jongeren ontwikkelen we in het beleidskader mogelijkheden om gezond en kansrijk op te groeien. Het kan niet los worden gezien van onderwijsinnovaties vanuit het beleidskader werken aan een toekomstbestendige economie en talentontwikkeling in het beleidskaders Erfgoed en Cultuur voor Iedereen.

- We betrekken en ondersteunen jongeren met hulp van onze maatschappelijke organisaties¹. We zijn en blijven hiervoor in gesprek met Scouting Limburg, Jong Nederland, Jeugdwerk Limburg, Limburgs Agrarisch Jongeren Kontakt, Speeltuinwerk Limburg, Kinderen- en Jongeren, Rechtswinkel Limburg en Jongeren Netwerk Limburg.
- Maatschappelijke participatie verwerken we door het ondersteunen met deskundigheidbevordering bij leerlingenraden, jongerenraden en cliëntenraden. Jongeren zijn hier direct bij betrokken. In het project Young Perspective XL wordt een duurzaam netwerk van jongerenorganisaties opgezet. Scholen en jongerenverenigingen worden in een netwerk samengebracht.
- In de “Beweging Limburg tegen Kindermishandeling” wordt ingezet op het terugdringen en voorkomen van kindermishandeling. De Risk-factory wordt betrokken om met ervaringsdeskundigheid kwetsbare jongeren een stem geven.
- Met de participatieregeling wordt participatie breed bevorderd. Dit geldt ook voor de doelgroep jongeren.

2. Beleidskader ‘Cultuur en Erfgoed voor iedereen’

Cultuur is belangrijk voor Jongeren. Het helpt ze zelfbewust en creatief te worden. Cultuur helpt jongeren de wereld beter te begrijpen en een eigen identiteit en mening te vormen. De Provincie:

- Stimuleert jongere vormen van cultuur met het oog op cultuurparticipatie en talentontwikkeling van jongeren.
- Ondersteunt en begeleidt jeugd gericht op participatie en talentontwikkeling.
- Stimuleert initiatieven op gebied van jongerencultuur nieuwe makers om zich te organiseren.
- Verbindt beleidskaders Samenleven en bestaanszekerheid en het beleidskader werken aan een toekomstbestendige economie ten behoeve van de problematiek rondom voortijdige schoolverlaters/NEET-jongeren.
- Jongeren laten we een rol spelen in overlegstructuren die te maken hebben met Cultuur, Leefbaarheid en het Maastricht Debat in relatie tot (Europese) verkiezingen.

¹ Maatschappelijke organisaties – Provincie Limburg

3. Beleidskader 'Perspectief op het landelijk gebied'

Jongeren zorgen voor nieuwe inzichten, draagvlak en een betere afstemming met de behoeften en visie van de toekomstige groeigeneratie. De Provincie:

- Betreft jongeren nauwer bij gebiedstafels.²
- Ondersteunt jongeren met lespakketten en educatieve activiteiten.
- In het kader van LEADER worden jongeren als aparte doelgroep beschreven en benoemd in lokale ontwikkelstrategieën. Het gaat daarbij om jongeren in de leeftijd van 18-30 jaar, maar ook om jongeren onder de 18 die via jongerenadviesbureaus of via aanwezigheid op sportverenigingen, buurtcentra of andere plekken waar jongeren elkaar ontmoeten, betrokken worden.
- Betreft jongeren bij een diepgaande omslag naar een natuur-inclusieve samenleving.

4. Beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'

Onderwijsinnovatie is gericht op allerlei vormen van hoe onderwijs beter ingericht kan worden zodat het talent van de student het beste tot zijn recht komt. De Provincie:

- Gaat in gesprek met de scholenkoepels in gesprek over de kansen die we voor jongeren kunnen verzilveren.
- Onderhoudt via het Limburgs Agrarisch Jongeren Kontakt (LAJK) actief contact om inbreng van jongeren mee te nemen en beleidsvoornemens te toetsen.
- Biedt jonge (startende) ondernemers bieden mogelijkheden om gebruik te maken van instrumenten ondernemersgebied. (Brightlands Startup League waar jongeren direct begeleiding krijgen bij de doorgroei van idee naar onderneming)
- Biedt de campussen ruimte voor een gemeenschap voor talentontwikkeling en versterken van connecties, kennis en kansen. Ook binnen diverse publiek-private samenwerkingen wordt onderwijs geïntegreerd in concrete praktijkomgevingen.
- Volgt ontwikkelingen van traditioneel klassikaal onderwijs naar onderwijs waar de student bepaalt, wanneer, op wel niveau en hoe er wordt geleerd (blended learning) en kennis- of praktijkgemeenschappen (communities of practices, development) wordt.

² Document Limburg – Motie 3099 Van der Pol c.s. inzake Gedragen en effectieve gebiedsprocessen – iBabs Publieksporaal (bestuurlijkeinformatie.nl)

5. Beleidskader 'Nieuwe Energie en een schoon leefmilieu'

Als er een onderwerp is waar we jongeren mee laten denken over hun toekomst dan is dat nieuwe energie en schoonleefmilieu. Bij energie wordt gebruik gemaakt van de jong-RES (regionale Energie Strategie) onderdeel van zowel de RES in Noord-Midden Limburg als in Zuid-Limburg. De Provincie:

- Komt samen met Jongeren tot een energiemix gericht op de toekomst.
- Jongeren (vanaf 18 jaar) worden actief als stakeholder in de maatschappelijke dialoog van de Energievisie betrokken.
- "De Snuffelfiets": In het kader van het Schone Lucht Akkoord doet de Provincie mee aan het GLOBE-programma. De gemeenten Heerlen, Venray, Horst aan de Maas en 5 scholen in Limburg participeren. Leerlingen meten fijnstof op het traject dat ze elke dag afleggen met hun fiets. Door het ophangen van Palmes buisjes worden stikstofoxiden (NOx) gemeten. Er is een lesprogramma waarin de leerlingen de metingen doen en een presentatie geven over hun bevindingen. Wereldwijd doen er scholen mee aan dit programma.

6. Beleidskader 'Leefbare Steden en dorpen'

De Nationale Jeugdcoalitie deed eerder al een oproep aan de Provincie om aandacht te hebben voor het welzijn van kinderen en jongeren in Limburg: "Alle kinderen en jongeren zijn gebaat bij een leefbare en stimulerende omgeving, inclusief de inrichting van de openbare ruimte en het buitengebied". De Provincie:

- Ontwikkelt met jongeren (0-25) sport, cultuur, jeugdwerk en natuuractiviteiten.
- Bekijkt met jongeren de mogelijkheden om met jongeren in gesprek te gaan over ruimtelijke ontwikkelingen waar milieu en energievraagstukken spelen, woonmarkt, startersregelingen, woonruimtebeleid en woon-zorg visies.
- Ondersteunt jongereninitiatieven van onderop en zet zo mogelijk het leefbaarheidsfonds in.
- Gewijzigde Motie 3136 Wesseling c.s. inzake Geef jongeren een stem in de woningmarkt³.

7. Beleidskader 'Een bereikbaar en toegankelijk Limburg'

Op thema's als bereikbaarheid, toegankelijkheid en leefbaarheid kunnen jongeren een actieve rol vervullen. De Provincie:

- Zet digitale tools in om Jongeren als reiziger te betrekken en mee te laten denken bij het inzetten van digitale tools.
- Betrekt jongeren via scholen betrokken bij verkeersveiligheidsprojecten.
- Betrekt jongeren (als doelgroep) het ontwikkelen van beleid voor het openbaar vervoer in de vorm.

³ 3e Gewijzigde Motie 3136 Wesseling c.s. inzake Geef jongeren een stem in de woningmarkt. Limburg – iBabs Publieksporaal

8. Beleidskader 'Provincie Midden in de Samenleving'

Vanuit dit beleidskader betrekken, verbinden en versterken we initiatieven voor jongeren. Het beleidskader is niet dichtgetimmerd. Het moet de ruimte bieden om in te spelen op ontwikkelingen in de toekomst. De Provincie:

- Ondersteunt nieuwe digitale vormen van communicatie als Virtuele Intelligentie (VI) om kennis te maken met situaties op gebied van Veiligheid, Gezondheid en goed Burgerschap.
- Ondersteunt het verbinden en versterken van jongerenbijeenkomsten van Kinder-burgemeesters en Jongeren- en Jeugdraden.
- Ondersteunt nieuwe vormen van betrekken, verbinden en versterken van gesprekken met jongeren rond het thema Vrijheid is niet vanzelfsprekend en Manifest van de Vrijheid.
- Ondersteunt ProDemos in netwerken van scholen bij burgerschapsvorming en democratie.
- Ondersteunt de samenwerking van jeugdwerkers en jongerenorganisaties in hun brugfunctie naar jongeren van 12 tot 18.
- Ondersteunt Jongerendebatten en -dialoog vanuit Burgerschapsvorming in simulatiebijeenkomsten.
- Moedigt het netwerkproject Young Perspective aan om de stem van jongeren in Limburg (nog) meer door te laten klinken in onderzoek, beleid en uitvoering.

Bijlage 3

Met respect in gesprek: kennismaken, debat en dialoog

Thema	Vorm	Toelichting
1. Debat en dialoog	Voortzetting bestaande Debat en dialoog bijeenkomsten en Provinciespel (1.)	De Provincie blijft debat en dialoog (motie 30471 ¹) stimuleren: met leeftijdsgenoten (12-18) leren debatteren en het voeren van gesprekken over gespreksthema's. In samenwerking met debatorganisaties jongrendebatten organiseren als leer en werkvorm
2. Rondleidingen	Voortzetting bestaande Rondleidingen (2.)	Democratie en Educatie zien we ook terugkomen in burgerschapsvorming, lespakketten en educatieve rondleidingen voor jongeren 0-25 over politiek, democratisch hart van de provincie en Verdrag van Maastricht
3. Participatie bij beleidsvorming en -uitvoering (3.)	Educatieve IVN Lespakketten	Uitvoeren beleidskader Perspectief op het Landelijk Gebied
	Natuur inclusieve bijdragen voor de samenleving	Uitvoeren beleidskader Perspectief op het Landelijk Gebied
	Limburgse Agrariërs over hun toekomst op het platteland	Uitvoeren beleidskader Perspectief Landelijk gebied en Werken aan een toekomstbestendige economie
	Jong-RES "samen de regio verduurzamen"	Uitvoeren beleidskader Nieuwe Energie en schoon leefmilieu
	Jongere reizigers: gratis OV tot 12 en korting tot 18 jaar en verkeersveiligheidsprojecten	Uitvoeren beleidskader Bereikbaar en toegankelijk Limburg
	Smartwayz	Uitvoeren beleidskader Bereikbaar en toegankelijk Limburg
	Jonge startende ondernemers bij beleidsinitiatieven	Uitvoeren beleidskader Werken aan een toekomstbestendige economie
	Ondersteunen Cultuurparticipatie en talentontwikkeling	Uitvoeren beleidskader Cultuur en Erfgoed voor iedereen
	Toekomstvisie 2050	Strategische Planontwikkeling
	Participatie onder de Omgevingswet	Uitvoeren plannen in de fysieke leefomgeving
	Arbeidsmarkt en Onderwijs	Uitvoeren beleidskader werken aan een toekomstbestendige economie

Burgerschap – Werken aan versterken: Bestuurlijk vernieuwen met jongeren – voortzetten pilots

Thema voortzetting pilots	Toelichting
4. ProDemos	We ondersteunen hierbij ProDemos op scholen maar ook aanvragen van scholen, jongerenpanels en jeugdleden voor gesprekken over democratie en burgerschap. Daarnaast komen jaarlijks jongeren, jeugdleden en kinderbestuurders (9-12 jaar) naar het Provinciehuis.
5. Kinderbestuurdersdag	Betrekken en verbinden van kinderen in de leeftijd van 9-12 van het primair onderwijs bij thema's in hun leefomgeving. De kinderbestuurders zijn kinderburgemeesters, kinderraden, jongerenraden in de gemeente.
6. Vrijheidseducatie	Betrekken en verbinden van jongeren in de leeftijd tot 25 bij de betekenis van Vrijheid en Democratie.
7. Euregionale initiatieven	Ondersteunen van kleinschalige grensoverschrijdende initiatieven voor (verenigingen van) inwoners en met name de jeugd, lagere en middelbare scholen en groepen uit het maatschappelijke veld.
8. LONT – Limburg	Stimuleren van initiatieven die bijdragen aan directe dialoog (vormen) met jongeren en samenwerking met scholen De resultaten van het project en onderzoek van "LONT-Limburg" ¹² in samenwerking met maatschappelijke organisaties voor jongeren met scholen, universiteiten, mbo en hbo, is een logische vervolgstap om een groter bereik van Limburgse jongeren te realiseren.

Burgerschap – Werken aan versterken: Bestuurlijk vernieuwen met jongeren – nieuwe pilots

Thema	Toelichting	Pilot
9. Schaduwstaten (=werktitel)	Schaduw Staten	In deze werkvorm wordt beoogd om meer jongeren van mbo en praktijkonderwijs te bereiken. Hun mening te geven over geagendeerde debatthema's van Provinciale Staten.
10. Provinciaal G-debat	Provinciaal G-debat	Betrekken van Jongeren met een verstandelijk en/of fysieke beperking bij kwesties in hun leefomgeving
11. Limburgse Jongerendag(en)	Jongerensessies op locatie	Bijeenkomsten in de regio met en door Jongeren
	Jongeren in een Weerbare democratie en ondermijning	Gesprekken met Jongeren over het ontwikkelen van vaardigheden zoals kritisch denken, actief burgerschap, respect voor diversiteit en het herkennen van en reageren op extremisme, digitale impact van media. Het doel is om jongeren te versterken als actieve, betrokken en weerbare deelnemers aan de democratische samenleving.
	Hackathons Jongeren en ondermijning	Jongeren samenbrengen om te komen tot probleemanalyse en oplossingen voor ondermijning, jeugdcriminaliteit
12. Elke jongere telt in de samenleving	Elke jongere talent telt	Maak van afhakers aanhakers!, Elk talent telt: Opzetten van een EMR-project om jongeren in de Euregio met elkaar in contact te brengen.
	Ondersteunen van Jongereninitiatieven	Jongeren stimuleren om voor en samen met jongerenprojecten op te pakken.
13. Jongeren "(coalitie)"akkoord		In de opmaat naar de Provinciale Statenverkiezingen in 2027 komen tot een Jongerencoalitieakkoord "Wij doen mee" 2027-2031. Doelstelling is om de verkiesbare politiek kennis te laten nemen van de ideeën en plannen van jongeren op beleidsthema's.

Samenwerken in participeren – nieuwe pilots

Thema	Vorm	Toelichting
Jongerenparticipatie	14. Samenwerking met Lectoraat hbo / practoraat mbo Jongerenparticipatie	Het doel is om vanuit HBO (lectoraat en procureaat) te komen tot invulling en benadering van Jongerenparticipatie en maatschappelijke betrokkenheid van jongeren
	15. Project Speaking Minds en Nederlandse Jongerenraad	Betekenisvolle jongerenparticipatie uitwerken in samenwerking met Speaking Minds en Nederlandse Jongerenraad. Nieuwe wegen bieden kansen om een brug te slaan naar een grotere jongerenbetrokkenheid. Tegelijk onderhouden het gesprek met de gemeenten, scholen, verenigingen en de maatschappelijke organisaties om de initiatieven voor participatie die van jongeren zelf komen, mogelijk te maken.
	16. Kiesmannen/ de participatie-(regio)-trein Limburg	Creativiteit en talent zijn bij jongeren volop aanwezig. Jongeren willen nieuwe wegen inslaan of hebben daar goede ideeën over. Influencers en bekende Nederlanders of Limburgers laten we aansluiten om jongereninitiatieven betekenisvol te laten zijn, te ontwikkelen en te doordenken. We organiseren 5 grootschalige participatiedagen op 5 verschillende locaties in de provincie om jongeren actief te betrekken in de Provincie
	17. Oranjefonds project Meer kansen voor Jongeren	In Limburg zijn organisaties als Oranjefonds, Movisie en NLvoorelkaar actief om met jongeren nieuwe uitdagende wegen in te slaan. Zo ondersteunt het programma “Meer Kansen voor Jongeren” van Oranjefonds projecten die zich inzetten voor jongeren in een kwetsbare positie. Deze projecten zorgen ervoor dat de jongeren een startkwalificatie behaalden en hun helpen bij het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Binnen de projectmogelijkheden van het Oranjefonds worden experimenten uitgewerkt. Die samenwerking zoeken we actief op.

Uitwerking bestaande activiteiten die worden voortgezet

1. Debat- en Dialoog

Doelstelling actielijn	In de periode 2004 – 2024 heeft de Provincie debat- en dialoogbijeenkomsten ondersteunt. Deze bijeenkomsten worden in de coalitieperiode voortgezet.
Activiteiten	• Lagerhuis BNN VARA • Model European Parliament • Jongerendebatten Nederlandse Jongerenraad (NJR) • Euriade
Behaalde resultaten van de activiteit	Jaarlijkse organisatie van debat en-dialoogbijeenkomsten voor scholieren in voortgezet onderwijs (v)mbo studenten worden actiever betrokken/meegenomen
Hoe verder	In samenwerking met organisaties van de activiteiten worden de activiteiten opgepakt. De thema's die onderwerp zijn van debat en dialoog worden vanuit de Provinciale organisatie aangereikt.

2. Informatieve Rondleidingen

Doelstelling actielijn	De Provincie faciliteert jaarlijks rondleidingen voor alle leeftijdsgroepen. De rondleidingen zijn informatief van karakter. Deelnemers worden niet alleen geïnformeerd over de architectuur en de bezienswaardigheden van het gebouw, maar ook over het werk in het gebouw door PS/GS. Het verdrag van Maastricht is één van de hoogtepunten van de rondleiding met een apart verhaal over Europees burgerschap.
Activiteiten	Jaarlijkse rondleidingen aan verschillende doelgroepen
Behaalde resultaten van de activiteit	Deelname en aanmeldingen door scholen is toegenomen
Hoe verder	Boeking en leiden tot meer verbinding en kennis over de Provincie en haar werk.

3. participatie bij beleidsvorming

Doelstelling actielijn	In de beleidsvorming worden burgers betrokken de beleidsvorming van de Provincie. Hiervoor worden wettelijke procedures aangehouden. Voor de uitwerking van de beleidskaders wordt een actieve betrokkenheid van jongeren gestimuleerd.
Activiteiten	Actief betrekken van jongeren bij de uitvoering van de beleidskaders
Behaalde resultaten van de activiteit	In bijeenkomsten op locatie over de uitvoering van de beleidskaders zijn jongeren betrokken die actief deelnemen

Uitwerking voortzetting burgerschapspilots

4. ProDemos

Doelstelling actielijn	In de periode 2022 – 2024 is door ProDemos de samenwerking aangegaan. ProDemos wordt ingezet om voorlichting te geven over burgerschap, rechtsstaat en democratie
Activiteiten	• Doel is dat meer gebruikt wordt gemaakt van programma's ProDemos • Vaker spelen Provinciespel • Vaker spelen Democracy • Meer gastlessen • Meer bezoek aan de rechtbank • Netwerk opbouwen (onderwijs, gemeenten en maatschappelijk veld) • Werven en trainen Limburgse begeleiders
Behaalde resultaten van de pilot	• Door de Limburgse aanpak is een significante groei in boekingen bereikt. • Het netwerk is uitgebreid. • Er zijn meer jongeren actief geweest met democratie en rechtstaat en ook zijn de resultaten van de dialogen in de wijk en in moskeeën een succes. • De Limburgse bibliotheken hebben de verkiezingskrant aan hun lezers aangeboden. • Limburgse begeleiders zijn geworven. Hierdoor is het ook toegankelijker gebleken. ProDemos komt zo letterlijk dichterbij. • Trainees van Richting Zuid zijn betrokken bij de activiteiten van ProDemos. Zo wordt een groot ambassadeurs netwerk opgebouwd.
Hoe verder	In samenwerking met ProDemos wordt de Limburgse aanpak in de komende jaren doorgezet. Boeking en het netwerk uitbouwen en versterken staan hierbij centraal. Daarnaast wordt ingezet op het verstevigen van de verbinding met de maatschappelijke organisaties.
Informatie	Provincie Limburg en ProDemos starten samenwerking om inwoners te betrekken bij de democratie – ProDemos; Provinciale Statenverkiezingen; Bondgenoten in de democratie – Jongeren en bestuurders bouwen samen Rapport Rijksoverheid.nl

5. Kinderbestuurdersdag

Doelstelling actielijn	Betrekken en verbinden van kinderen in de leeftijd van 9-12 van het primair onderwijs bij thema's in hun leefomgeving. De kinderbestuurders zijn kinderburgemeesters, kinderraden, jongerenraden in de gemeente.
Activiteiten	• Spelen Provinciespel • Spelen Democracy • Netwerk opbouwen (onderwijs, gemeenten en maatschappelijk veld)
Behaalde resultaten van de pilot	• Toename van deelnemers in 2024 ten opzichte van 2023 • Kindertreffen waarin ontmoeten en met elkaar praten centraal staat • Bestuurders van gemeenten (burgemeesters, wethouders en vertegenwoordigers gemeenteraden) stimuleren de betrokkenheid van de kinderen
Hoe verder	• Bereik van primair onderwijs voor kinderbestuur/jeugdleden vergroten • Faciliteren en drempelverlagend van bijeenkomst in Provinciehuis • In samenwerking met ProDemos wordt de Limburgse aanpak in de komende jaren doorgezet. Boeking en het netwerk uitbouwen en versterken staan hierbij centraal. • Daarnaast wordt ingezet op het verstevigen van de verbinding met de maatschappelijke organisaties.
Informatie	Waar – Kinderburgemeesters; Jongerenraad en kinderraad of –burgemeester Kennispunt; Bondgenoten in de democratie – Jongeren en bestuurders bouwen samen Rapport Rijksoverheid.nl

6. Vrijheidseducatie en Democratie

Doelstelling actielijn	Betrekken en verbinden van jongeren in de leeftijd tot 25 bij de betekenis van Vrijheid en Democratie.
Activiteiten	• Uitvoering van het Vrijheidsmanifest • Debatten over weerbare democratie • Actief betrekken van Jongeren bij herdenken en Vieren van Vrijheid • Vrijheidscolleges met Duitse en Nederlandse Jongeren • Dialoogbijeenkomsten over vrijheid • Dag van de Democratie (15 september): Vrijheid en tolerantie • Euregionale discussiefora • Dag van de mensenrechten (10 december) • Vrijheidsdebatten
Behaalde resultaten van de pilot	• In het kader van de Nationale Viering en Herdenkingen voor 80 jaar vrijheid hebben verschillende activiteiten plaatsgevonden. De uitvoering van het Vrijheidsmanifest is succesvol geweest en heeft veel jongeren bereikt. Een nader detail volgt
Hoe verder	• Vrijheidseducatie en democratie moet de komende jaren een groter beslag en betekenis krijgen bij Jongeren. Vrijheidseducatie is een vorm maar niet de enige. Het beschikbare budget is beperkt om de voortgang tot 2029 (eerstvolgende jubileumjaar) te continueren
Informatie	Vrijheidscolleges Inspirerende verhalen over vrijheid; Educatie en vrijheid – Mises Instituut Nederland; Educatie en onderwijs

7. Euregionale initiatieven

Doelstelling actielijn	Ondersteunen van kleinschalige grensoverschrijdende initiatieven voor (verenigingen van) inwoners en met name de jeugd, lagere en middelbare scholen en groepen uit het maatschappelijke veld.
Activiteiten	• Ondersteunen van burgergerichte initiatieven zoals de uitwisseling tussen en verbinden van jongeren • Stimuleren van “ontmoetingen” die de betrokkenheid/participatie van jongeren centraal stellen.
Behaalde resultaten van de pilot	• Euregionale debatwedstrijden • Euregionale samenwerking tussen scholen
Hoe verder	• Faciliteren en drempelverlagend van bijeenkomst in Provinciehuis • In samenwerking met scholen het euregionale netwerk uitbouwen en versterken. • Met ProDemos de betekenis van Limburg in de Euregio te bevorderen.
Informatie	Euregionaal Vrijheidsdebat Brunssum 20 september 2024; Debatteren kun je leren. Een impressie van de Euregionale Klimaatdag in het Gouvernement in Maastricht Stichting LVO; Studio Europa Maastricht - 'Hier' in Europa gaat verder! Wat is de rol van Europa in ons dagelijks leven?

8. LONT Limburg

Doelstelling actielijn	Volgen van de resultaten van de Limburgse jongerencoalitie Young Perspective XL over wat leeft onder Limburgse Jongeren en wat zij belangrijk vinden
Activiteiten	• Onderzoek onder jongeren in middelbaar onderwijs • Organisatie van jongerenfestival Lont Limburg • Inventarisatie en voorstellen voor vervolgacties • Selecteren en starten onderzoeksprojecten met voor en door jongeren
Behaalde resultaten van de pilot	• Belangrijke thema's en kwesties die spelen onder jongeren wo participatie en inspraak
Hoe verder	• Provincie stimuleert het werk van de maatschappelijke jongerenorganisaties. • Opgehaalde thema's en kwesties worden betrokken bij ontwikkeling van beleid en directe dialoog met jongeren op scholen
Informatie	Bondgenoten in de democratie – Jongeren en bestuurders bouwen samen Rapport Rijksoverheid.nl; Young Perspective XL Jongeren Netwerk Limburg; Young Perspective – XL ZonMw Projects; LONT – uniek jongeren festival in Limburg • Jeugdwerk Limburg; Hoge verwachtingen – Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019

Uitwerking nieuwe burgerschapspilots

9. De SchaduwStaten

Doelstelling actielijn	Pilot om met jongeren vooraf en na Statenvergaderingen geagendeerde agendapunten Staten voor- en na te bespreken
Activiteiten	• Bezoek van jongeren van Statencommissie of Provinciale Staten • Voor en/of Nabespreken bijeenkomst met commissieleden en portefeuillehouder • Publicatie in sociale media of krant over respons/reactie van jongeren over besproken kwesties
Te behalen resultaten	• Aantal bezoeken van jongeren • Aantal voor- en nabesprekingen • Aantal publicaties in social media en kranten
Hoe verder	Beoogd wordt om jongeren nauwer te betrekken bij kwesties en kennis te nemen van hun opvattingen
Informatie	Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur

10. Provinciaal G-debat

Doelstelling actielijn	Betrekken van Jongeren met een beperking bij kwesties in hun leefomgeving
Activiteiten	In samenwerking met gemeenten en maatschappelijke organisaties in Limburg, jongeren met een verstandelijk en/of fysieke beperking in debat over kwesties in hun leefomgeving danwel over hun vertegenwoordiging en betrokkenheid bij besluitvorming van de overheid.
Te behalen resultaten	G-debatten in het Provinciehuis in samenwerking met maatschappelijke organisatie jongeren en GIPS Spelen en Leren
Hoe verder	• Intern: Na accord afstemmen met Griffie, Presidium en Statenleden over invulling • Extern: na instemming intern over een aanpak opstellen samen met betrokken en ervaringen gemeenten Horst, Venlo, Venray, Heerlen, Nederweert en Sittard-Geleen
Informatie	Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur ; Internationale Dag voor Mensen met een Beperking ZonMw ; Internationale Dag van Mensen met een Beperking Magazine impact VN-verdrag op hoger onderwijs - ECIO ; Hoge verwachtingen - Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019

11. Jongerendag(en)	
Doelstelling actielijn	Deze pilot is opgedeeld in drie pilots: Jongerensessies op locatie, Jongeren en weerbare democratie en ondermijning, Hackatons
11a Jongerensessies op locatie	
Doelstelling actielijn	Bijeenkomsten in de regio met en door Jongeren
Activiteiten	Bijeenkomsten in de regio Maastricht-Heuvelland, Parkstad, Sittard-Geleen, Roermond, Weert en Venlo, Horst aan de Maas, Peel en Maasgebied
Te behalen resultaten	• Opgehaalde ideeën, initiatieven en betrokkenheid Jongeren • Aantal bereikte jongeren en betrokken bestuurders en PS-leden
Hoe verder	Beoogd wordt om de verbinding met jongeren, bestuurders en PS-leden te vergroten door bezoeken op locatie
Financiële dekking	Gedekt bestuurlijke vernieuwing
Uitvoerend cluster	Griffie
Informatie	Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur; Jongerensessie: Stimuleer en activeer jouw netwerk – NCR jaarverslag; NMFs Jongerenparticipatie_Hoe-organiseer-je-dat.pdf; Hoge verwachtingen – Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019
11b Jongeren in een Weerbare democratie en ondermijning	
Doelstelling actielijn	Gesprekken met Jongeren over het ontwikkelen van vaardigheden zoals kritisch denken, actief burgerschap, respect voor diversiteit en het herkennen van en reageren op extremisme, digitale impact van media. Het doel is om jongeren te versterken als actieve, betrokken en weerbare deelnemers aan de democratische samenleving.
Activiteiten	Organiseren van workshops en bijeenkomsten in samenwerking met Kiesmannen en/of Speaking Minds en of Nederlandse Jongerenraad activiteiten
Te behalen resultaten	Uitkomsten en follow up acties van workshops en bijeenkomsten
Hoe verder	Het is belangrijk dat jongeren kunnen meepraten met beleidsmakers over de impact hiervan en hun eigen acties kunnen bedenken en uitvoeren
Informatie	Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur; Speaking Minds – Jongeren hebben een stem; Veilig Opgroeien – Speaking Minds; Werken aan een weerbare en rechtvaardige democratische rechtsstaat voor iedereen Nieuwsbericht Rijks-overheid.nl; Nederland op een kruispunt. Het vertrouwen van jongeren in de democratie en de Nederlandse politiek. – NVVN; adks-literatuurstudie-de-ontwikkeling-van-democratische-kern-waarden.pdf; Hoge verwachtingen – Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019; Hoe maken we kinderen digitaal weerbaar en veerkrachtig?
11c. Hackathon Jongeren	
Doelstelling actielijn	Gesprekken met Jongeren over het ontwikkelen van vaardigheden zoals kritisch denken, actief burgerschap, respect voor diversiteit en het herkennen van en reageren op extremisme, digitale impact van media. Het doel is om jongeren te versterken als actieve, betrokken en weerbare deelnemers aan de democratische samenleving.
Activiteiten	Organiseren van workshops en bijeenkomsten in samenwerking met Kiesmannen en/of Speaking Minds en of Nederlandse Jongerenraad activiteiten
Te behalen resultaten	Uitkomsten en follow up acties van workshops en bijeenkomsten
Hoe verder	Het is belangrijk dat jongeren kunnen meepraten met beleidsmakers over de impact hiervan en hun eigen acties kunnen bedenken en uitvoeren
Informatie	Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur; Speaking Minds – Jongeren hebben een stem; Veilig Opgroeien – Speaking Minds; Werken aan een weerbare en rechtvaardige democratische rechtsstaat voor iedereen Nieuwsbericht Rijksoverheid.nl; Nederland op een kruispunt. Het vertrouwen van jongeren in de democratie en de Nederlandse politiek. – NVVN; adks-literatuurstudie-de-ontwikkeling-van-democratische-kernwaarden.pdf; Hoge verwachtingen – Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019; Hoe maken we kinderen digitaal weerbaar en veerkrachtig?

11d. Preventie met Gezag

Doelstelling actielijn	Gesprekken met Jongeren over het ontwikkelen van vaardigheden zoals kritisch denken, actief burgerschap, respect voor diversiteit en het herkennen van en reageren op extremisme, digitale impact van media. Het doel is om jongeren te versterken als actieve, betrokken en weerbare deelnemers aan de democratische samenleving.
Activiteiten	Organiseren van workshops en bijeenkomsten in samenwerking met Kiesmannen en/of Speaking Minds en of Nederlandse Jongerenraad activiteiten
Te behalen resultaten	Uitkomsten en follow up acties van workshops en bijeenkomsten
Hoe verder	Het is belangrijk dat jongeren kunnen meepraten met beleidsmakers over de impact hiervan en hun eigen acties kunnen bedenken en uitvoeren
Informatie	Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur; Speaking Minds – Jongeren hebben een stem Veilig Opgroeien – Speaking Minds; Werken aan een weerbare en rechtvaardige democratische rechtsstaat voor iedereen Nieuwsbericht Rijksoverheid.nl Nederland op een kruispunt. Het vertrouwen van jongeren in de democratie en de Nederlandse politiek. – NVVN adks-literatuurstudie-de-ontwikkeling-van-democratische-kernwaarden.pdf; Hoge verwachtingen – Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019 Hoe maken we kinderen digitaal weerbaar en veerkrachtig?

12 Elke Jongere telt

Doelstelling actielijn	Jongeren die afhaken van school, werk of andere maatschappelijke activiteiten weer betrekken bij participatie
Activiteiten	• Aanbieden en stimuleren van praktijkgerichte activiteiten, zoals stages of projecten, kunnen jongeren de kans geven om ervaring op te doen in een minder formele setting en hun interesse weer te wekken. • Ondersteunen van praktijk- en beroepsonderwijs door aansluiting mogelijk maken bij persoonlijke interesses stimuleren (sport, muziek, techniek, kunst) • Jongeren ondersteunen met het (her-) vinden van een nieuwe basis.
Te behalen resultaten	• Mogelijkheden om jongeren te betrekken in stageplek bij de Provincie voor mbo of praktisch opgeleiden • Kennismakingsgesprekken met Jongeren en persoonlijke interesses bespreken in coach gesprekken
Hoe verder	Scholen MBO en praktijkonderwijs worden benaderd over de mogelijkheden die de Provincie kan aanbieden
Informatie	Jongvolwassenen tussen wal en schip – Beleidsdossier.pdf, LVB jongeren, voorkom dat ze tussen wal en schip raken – Sociaal Domein Online 18-plussers tussen wal en schip – Wegwijzer – Jeugd en Veiligheid, Hoge verwachtingen – Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019 Participatie van jeugd en jongeren: hoe krijg je het werkend?

12a Jongereninitiatieven

Doelstelling actielijn	Gesprekken met Jongeren over het ontwikkelen van vaardigheden zoals kritisch denken, actief burgerschap, respect voor diversiteit en het herkennen van en reageren op extremisme, digitale impact van media. Het doel is om jongeren te versterken als actieve, betrokken en weerbare deelnemers aan de democratische samenleving.
Activiteiten	Organiseren van workshops en bijeenkomsten in samenwerking met Kiesmannen en/of Speaking Minds en of Nederlandse Jongerenraad activiteiten
Te behalen resultaten	Uitkomsten en follow up acties van workshops en bijeenkomsten
Hoe verder	Het is belangrijk dat jongeren kunnen meepraten met beleidsmakers over de impact hiervan en hun eigen acties kunnen bedenken en uitvoeren
	Afhankelijk van soort initiatief in samenwerking met betreffend cluster
Informatie	Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur; Speaking Minds – Jongeren hebben een stem; Veilig Opgroeien – Speaking Minds; Werken aan een weerbare en rechtvaardige democratische rechtsstaat voor iedereen Nieuwsbericht Rijksoverheid.nl; Nederland op een kruispunt. Het vertrouwen van jongeren in de democratie en de Nederlandse politiek. – NVVN; adks-literatuurstudie-de-ontwikkeling-van-democratische-kernwaarden.pdf; Hoge verwachtingen – Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019; Hoe maken we kinderen digitaal weerbaar en veerkrachtig?

13. Jongeren“coalitie” akkoord Limburg

Doelstelling actielijn	Opstellen van een Jongerencoalitieakkoord 2029-2033
Activiteiten	• Met Jongeren door Jongeren een Jongerencoalitieakkoord opstellen • Actiepunten voor de toekomst identificeren voor de nieuwe generaties als input voor het Coalitieakkoord 2029-2033
Te behalen resultaten	In samenwerking met Jong Initiative Perspective
Hoe verder	In samenwerking met JONG Perspective XL en/of Burgerkracht uitwerken van het initiatief “LONT 2”
Informatie	Zo reageren jongerenorganisaties op het coalitieakkoord; coalitieakkoord_2022-2026_gemeente_waaijkijk.pdf ; Checklist voor effectief jeugdbeleid in coalitieakkoord ; Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur ; Hoge verwachtingen – Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019 ; Provinciale Statenverkiezingen ; Participatie van jeugd en jongeren: hoe krijg je het werkend?

14. Samenwerking met Lectoraten en Practoraten

Doelstelling actielijn	Jongerenontwikkeling en – participatie als onderdeel van een lerende organisatie en samenleving
Activiteiten	• Identificeren van de juiste focus, het betrekken van belanghebbenden, het ontwikkelen van een curriculum en het implementeren van de leerstoel binnen een maatschappelijke context • Vaststellen van de focus van de leerstoel: doelstelling, vaststellen onderzoeksgebied, interdisciplinaire benadering van de leerstoel • Samenwerking met hbo en mbo, onderzoeksinitiatieven en hogescholen en betrokkenheid jongeren bij leerstoel • Samenwerking met beleidsmakers nationaal en internationaal en Betrekken van maatschappelijke organisaties • Curriculumontwikkeling: onderzoeksthema's bepalen, praktijkervaring integreren, opleiden van jongeren als actieve onderzoekers • Financiering: overheid, stichtingen, particuliere partners die belang hebben bij versterking jongerenparticipatie • Meetbare doelen die de impact van de leerstoel aantonen • Duurzame inbedding binnen het curriculum van de instelling en doorlopende financiering • Monitoring, evaluatie en impactmetingen jongeren.
Te behalen resultaten	In 2027 leveren lectoraten en practoraten pro-actief onderbouwde acties voor verdere versterking van jongerenparticipatie
Hoe verder	Afspraken met HBO en MBO instellingen over de aanpak en uitvoering van de samenwerkingsvorm de resultaten van de samenwerking
Informatie	Participatie van jeugd en jongeren: hoe krijg je het werkend? Hoe maken we kinderen digitaal weerbaar en veerkrachtig? Betekenisvolle jongerenparticipatie in onderzoek. Hoe pak je dat ; Cijfers over participatie van jongeren Nederlands Jeugdinstituut Onderzoek+Meer+meedoen+is+niet+per+se+goed+voor+jongeren.pdf

15. Samenwerking met Speaking Minds / Nederlandse Jongerenraad

Doelstelling actielijn	Betekenisvolle jongerenparticipatie uitwerken in samenwerking met Speaking Minds en Nederlandse Jongerenraad
Activiteiten	Onderzoeken en beoordelen mogelijkheden van samenwerking
Te behalen resultaten	In samenwerking de organisaties is het versterken van Jongeren verkent en in praktische aanpak opgepakt
Hoe verder	Verkenning in de samenwerking kan leiden tot meer inzicht in het betekenisvol samenwerken met deze organisaties

16 Samenwerking met Kiesmannen en/of andere influencers

Doelstelling actielijn	Organiseren van grootschalige participatie dag op verschillende locaties in Limburg
Activiteiten	Onderzoeken en beoordelen mogelijkheden van samenwerking
Te behalen resultaten	Modereren van interactieve bijeenkomsten op locatie
Hoe verder	De Kiesmannen hebben ervaring om in interactie met jongeren thema's en betrokkenheid op een luchtige en humoristische manier over te brengen

17. Samenwerking met Oranjefondsproject Meer kansen voor Jongeren

Doelstelling actielijn	Stimuleren van jongeren om voor en samen met jongerenprojecten op te pakken
Activiteiten	Onderzoeken en beoordelen mogelijkheden van samenwerking
Te behalen resultaten	Met het Oranjefonds zijn projecten opgepakt die meer kansen voor Jongeren ondersteunen
Hoe verder	Oranjefonds heeft ervaring in het 'veld' om initiatieven met jongeren op te pakken. In gesprek met Oranjefonds worden de mogelijkheden verkend

Dit is een uitgave van de Provincie Limburg.

Maand 2024 | 2501 1444

Provincie Limburg
Limburglaan 10, 6229 GA Maastricht
Postbus 5700, 6202 MA Maastricht
+31 (0)43 389 99 99, postbus@prvlimburg.nl

www.limburg.nl

